

Tweemaandelijks tijdschrift over alternatieve communicatie en Esperanto

HORIZON.TAAL

35ste jaargang 2004/4 (208)
juli - augustus

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 33ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E-post: horizon.taal@skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Nieuw elektronisch adres!!

Abonnementen: 20,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402-5510531-55
of Fortis 001-2376527-06;

Redactie:

Lode Van de Velde, Dafydd ap Fergus

Medewerkers:

Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, Jean Pierre VandenDaele, Emiel Van Damme, Agnes Geelen, Cor Willems, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het bijkomend BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

Redactioneel

Als iemand een miljoentje Belgische franken of een 25.000 Eurootjes teveel heeft – we doen daarover niet moeilijk – dan mag je dat gerust aan de Vlaamse Esperantobond schenken. Het liefst van al jaarlijks, want dat is zo ongeveer het bedrag dat we tot dit jaar als subsidie van Volksontwikkeling kregen voor onze activiteiten.

De Esperantobeweging in Vlaanderen bestaat reeds meer dan honderd jaar en heeft dan ook al twee wereldoorlogen overleefd. Dan zal deze crisis er ook nog wel bij kunnen. Erin geloven en blijven doorzetten is het belangrijkste. Hier en daar zal bezuinigd moeten worden, nieuwe ideeën en initiatieven zullen van vitaal belangrijk zijn.

Maar het belangrijkste van al zijn de vrijwilligers. Zonder hun jarenlange, belangeloze inzet had 'Esperanto' niet meer dan een woord geweest dat men in sommige stoffige – iets dikkere – encyclopedies zou kunnen terugvinden.

Dankzij hen vinden er wekelijks – in tegenstelling tot sommige andere verenigingen gratis! – activiteiten en cursussen plaats in de afdelingen van de VEB, worden er tijdschriften en boeken uitgegeven, doen we mee aan allerlei evenementen, komen we af en toe in de pers en op televisie, enzovoort.

Nieuwe vrijwilligers zijn nu meer dan ooit welkom. Iedereen kan op zijn of haar manier wel een steentje bijdragen tot een dynamische, actieve beweging. Iedereen kan vanuit zijn of haar kennis, ervaring of interesses iets betekenen voor de beweging. Het volstaat een clubverantwoordelijke of iemand van het bestuur aan te spreken.

Zo kunnen de gewone activiteiten gratis blijven, de speciale activiteiten kostendekkend, en kunnen we bewijzen dat Esperanto lééft en zal blijven leven, met of zonder erkenning als Beweging of subsidies.

Inhoud

Subsidies: mag het ietsje minder zijn?

Er gelden nieuwe decreten voor Cultuur. Dat betekent een grondige verandering voor de socio-culturele organisaties. Op dit ogenblik vernemen we dat slecht 28 van de 52 bewegingen erkend zijn. De Vlaamse Esperantobond is er niet bij. Omdat we niet erkend worden, staat de toekomst van het Esperantoleven in Vlaanderen op de helling. Collaps of een uitdaging om het onmogelijke waar te maken? Het hangt af van diegenen, die zich betrokken voelen bij de Esperantobeweging en er iets willen voor doen.

De enige mogelijkheid om erkenning van de VEB was een aanvraag als beweging. We moesten een beleidsplan indienen voor de periode 2005-2009. Dit werd beoordeeld door een beoordelingscommissie, die advies uitbracht voor de minister. De adviescommissie keurde aanvankelijk slechts 21 van de 52 ingediende dossiers goed. We kregen de kans om ons plan toe te lichten en te verdedigen. Flory Witdoeckt en Ivo Durwael hebben dat gedaan op 16 mei.

De commissie was aandachtig en stelde heel wat vragen. Flory en Ivo hadden zich goed voorbereid en op een kwartier tijd de belangrijkste argumenten naar voor gebracht. De commissie beloofde toen een snelle reactie en zeker nog voor de verkiezingen. Ze is nu pas toegekomen. Misschien heeft de minister bewust gewacht opdat de afgewezen organisaties hun achterban niet konden mobiliseren om hun stemgedrag aan te passen.

In elk geval heeft het huidige bestuur rekening gehouden met een mogelijke afwijzing. Daarop is al ingespeeld bij de bestuursvorming in februari. In het huidige bestuur heeft elk bestuurslid één of meerdere duidelijk omschreven taak of taken. Daarnaast is er een kernbestuur, dat snel de nodige beslissingen kan nemen. Dit kernbestuur bestaat uit Lode Van de Velde (secretaris), Roland Rotsaert (penningmeester), Paul Peeraerts (directeur Esperantocentrum), Gerd Jacques (onderdirecteur), Ivo Durwael (voorzitter) en nog een adviseur.

In het Esperantocentrum in Antwerpen werken nu nog 5 personeelsleden, terwijl Dafydd dienst doet in het Communicatiecentrum te Brussel. Een buitenstaander zou meteen oordelen dat het voldoende is om enkele mensen af te danken, om het wegvallen van de subsidies te compenseren. Zo simpel is het echter niet. De subsidie dekt maar één salaris. De overige inkomsten komen van diensten die geld opbrengen (Monato-abonnementen, uitgave van boeken, verkoop van boeken ...) In de voorbije 2 jaar zijn al 2 mensen verdwenen. Degenen, die nog overblijven zijn zo gespecialiseerd dat ze haast onmisbaar zijn om de huidige diensten, die nog geld opbrengen, in stand te houden. Zo kan het verdwijnen van één persoon het hele systeem ontwrichten en de andere inkomsten onmogelijk maken, zodat er een sneeuwbaleffect ontstaat.

Oorspronkelijk dachten we dat het Esperantocentrum gedoemd was om te verdwijnen zodra de subsidies zouden wegvallen. Maar na een grondige analyse is het oordeel van het kernbestuur gelukkig gunstiger. Er zijn nog mogelijkheden om meer inkomsten aan te trekken. De ambitie van het bestuur is om zo mogelijk alle personeelsleden in dienst te houden maar nog meer werk te verzetten in het centrum, dat inkomsten voorbrengt. Hiervoor is **meer vrijwilligerswerk** noodzakelijk.

Er werd een lijst opgesteld van mogelijke besparingen. Uiteraard is afdanken van personeel de grootste mogelijkheid tot besparen. Uit veiligheidsoverwegingen, omwille van lange opzegtermijnen (zowat anderhalf jaar) kreeg ieder personeelslid een opzegbrief. Dafydd moet zijn dienst eindigen op 31 december van dit jaar. Twee werknemers waren vroeger DAC-

ers. Ze werken nu in dienst van de VEB, maar we weten nu (nog maar onlangs) zeker dat hun loon blijvend zal terugbetaald worden door de staat. De 3 andere personeelsleden moeten behouden blijven gedurende ongeveer anderhalf jaar.

Intussen kunnen we werken aan het tweede luik van het plan: **mogelijke nieuwe inkomsten** zoeken. Na analyse hebben we zeven projecten weerhouden, vier prioritair en drie als reserve. Dit tweede luik gaan we nu uitwerken. Het is de ambitie van het bestuur om alle personeelsleden en alle diensten van de VEB minstens te behouden. Om dit te laten slagen is de inzet nodig van alle actieve Esperantisten in Vlaanderen!!!

De vier prioritaire projecten zijn:

1 meer abonnees voor Monato
2 meer uitgiften van Esperantoboeken en meer klanten voor de boekendienst
3 het organiseren van Esperanto-ontmoetingen in Vlaanderen
4 het organiseren van groepsreizen uit Vlaanderen naar Esperanto-ontmoetingen

Om de 2 maanden starten we met een nieuwe kampanje met een informatief artikel in Horizontaal. Het is de bedoeling in de eerste plaats **een vrijwilliger** te vinden, die de leiding op zich kan nemen van elk project, want veel projecten zijn in het verleden blijven steken omdat de verantwoordelijken in het Esperantocentrum al overbelast zijn. Uiteraard is elke bijdrage van een vrijwilliger welkom.

Hieronder vindt u de oproep voor de eerste kampanje: het verhogen van het aantal Monato-abonnees.

1. WERFKAMPANJE MONATO-ABONNEES

Het tijdschrift Monato is de belangrijkste bron van inkomsten van de VEB. Bovendien is het bestaan van zulk tijdschrift iets dat prestige geeft aan onze beweging. Het aantal abonnees is al een aantal jaren stabiel. Elk jaar worden er een reeks werfkampanjes georganiseerd door het Esperantocentrum. Die brengen een heleboel nieuwe lezers aan.

Hun aantal compenseert echter enkel het aantal abonnees, dat wegvalt wegens overlijden, omdat de abonnee te oud is geworden, het te druk

➥

heeft met andere zaken, zijn inkomen drastisch ziet verminderen enz. Het lukt dus niet om het aantal abonnees te verhogen. En toch zijn er heel wat Esperantogebruikers in de wereld, die Monato zelfs niet kennen. Een toename van enkele honderden abonnees zou al volstaan om het financieel probleem van het eventueel wegvallen van subsidiesop te lossen.

Het bestuur denkt dat het aantal abonnementen wel kan stijgen als ieder actief lid van de VEB zich enigszins inzet voor de werfkampanje.

In de eerste plaats zoeken we een persoon, die de hele kampanje kan coördineren: ideeën verzamelen, leden stimuleren, navragen of mensen, die toezegden om in actie te komen dat ook wel doen, bijstand vragen aan het Esperantocentrum enz.. Dit kan van om het even waar gebeuren. Wie er wat in ziet kan best contact opnemen met iemand van het kernbestuur.

Maar elk individu kan zijn steentje bijdragen. Hieronder vind je een lijstje met enkele suggesties. Dat kan natuurlijk nog veel langer worden.

- Je kunt je Esperantovrienden een gratis proefnummer opsturen (of laten opsturen door het centrum)
- Je kunt ze persoonlijk aanschrijven of aanspreken en Monato aanbevelen
- Je kunt aan het centrum deelnemerslijsten van Esperanto-ontmoetingen bezorgen
- Je kunt desgevallend bij een organisator van Esperanto-ontmoetingen of bij een redacteur van een Esperantotijdschrift een adreslijst vragen
- Je kunt proefnummers meenemen naar een ontmoeting en die uitdelen
- Je kunt aan de organisator vragen om proefnummers aan de documenten toe te voegen
- Je kunt het woord vragen en Monato in enkele minuten voorstellen aan deelnemers
- Je kunt vragen om een affiche of een proefnummer te mogen ophangen in een vergaderzaal of een cursuslokaal van een Esperantoclub
- Je kunt een redacteur vragen of een gratis vermelding van Monato in zijn blad mogelijk is
- Je kunt namen en adressen opvragen van ex-abonnees en die enkele keren aanschrijven om te vragen of ze het abonnement niet vergeten zijn of een reden hebben om hun abonnement te stoppen
- Je kunt een verantwoordelijke van een website vragen of er een vermelding van Monato op zijn website kan
- Je kunt een aantrekkelijke moderne werfpagina uitwerken voor onze eigen website
- Je kunt vragen aan buitenlanders of ze willen optreden als bemiddelaar voor het verzamelen van abonnementen ("peranto")
- Het centrum zendt systematisch een proefnummer aan elk adres dat voor de eerste keer verschijnt. Je kan die adressen opvragen en een persoonlijk berichtje nasturen met vraag om een reactie.

Er zijn beslist nog meer mogelijkheden. Je kunt natuurlijk ook suggesties doorzenden. Met gezamenlijke inzet moet het beslist mogelijk zijn het aantal abonnees te laten stijgen. We houden je nog op de hoogte van het verloop van deze kampanje.

Heb je ideeën, wil je reageren of helpen, aarzel dan niet contact op te nemen met iemand van het bestuur of je plaatselijke club. Je mag ook altijd schrijven naar Ivo Durwael: <ivo@fel.esperanto.be> of bellen naar het centrum op: 03 234.34.00.

Ivo Durwael,
voorzitter Vlaamse Esperantobond

De eerste teksten

Wanneer men het exemplaar van SEMAJNO of de eerste nummers van MONATO van 25 jaar geleden, of de eerste nummers van Horizontaal, vergelijkt met de huidige, ziet men opvallende verschillen. Het zou kunnen liggen aan de "smaak van het tijdperk", maar me dunkt is de voornaamste reden de complete omwenteling op het vlak van zettechnieken die zich tijdens de afgelopen kwarteeuw heeft afgespeeld.

De eerste teksten van MONATO werden gezet deels met IBM Composer en gedeeltelijk met een LinoType-fotozetmachine. De eerste bevond zich in het kantoor van Gersi Bays in Brazilië, en die diende voor de minder dringende teksten. Electronische post bestond toen immers nog niet, zodat alle manuscripten – en de gezette teksten - per brief tussen Amerika en Europa reisden. IBM Composer was eigenlijk een soort typmachine met extra mogelijkheden, zoals manueel verwisselbare letterkoppen en de mogelijkheid om teksten uitgevuld te zetten (dus met een rechte kantlijn aan de rechter zijde).

De meer dringende teksten werden gezet in het toenmalige Grafika Centro Antverpeno (nu kantoor van de Vlaamse Esperantobond) met één van de eerste fotozetmachines, voor die tijd een avant-gardistisch proces. Manuel Halvelik, de hoofdzetter van het GCA, bediende deze machine, samen met een groepje vrijwilligers.

Die eerste fotozetmachine was een alles behalve elegante doos, bijna een kubieke meter groot, waarin een flitser projecteerde op lichtgevoelig fotopapier. Die flits ging eerst door een draaiend negatief, dat de vormen van alle afzonderlijke tekens droeg, vervolgens door een lens, die het beeld vergrootte tot het gewenste formaat. De machine kon slechts twee lenzen tegelijkertijd bevatten. Wanneer dus een tekst meer dan twee lettergroottes bevatte, moest men stoppen tijdens het zetten, de machine openen, de lens eruit halen en een andere monteren. Hetzelfde gold voor lettertypes. Slechts twee lettertype-filmen konden er zich tegelijker tijd in bevinden, wat een herhaalde openen en sluiten van de machine met zich bracht, wanneer bijvoorbeeld normale, vette en cursieve woorden elkaar opvolgden.

Probleemloos Esperanto

Hier moet zeker vermeld worden dat het zetten van Esperanto-teksten nooit problemen veroorzaakte. De machines van LinoType hadden hiervoor alle benodigdheden: een vlottende circumflex en een vlottend boogje. Wat soms wél problemen veroorzaakte, was de menselijke vergetelheid.

De toenmalige zetmachine toonde in een „ venstertje" slechts de 20 laatst getikte tekens, en het was onmogelijk om meer dan 20 tekens terug te keren om te controleren of er een fout gemaakt werd. Niet zelden kon men het weeklagen van de zetter horen, toen hij na het ontwikkelen van het fotopapier en bij het verlaten van de donkere kamer, tot de constatatie kwam dat het hele artikel per ongeluk cursief gezet was, terwijl eigenlijk een gewone tekst gevraagd werd. Zulk „foutje" betekende voor de beklagenswaardige zetter herbeginnen en alles opnieuw typen, want de

toenmalige zetmachines kenden geen diskettes of banden, waarop men alles kon registreren.

De tweede generatie

Enkele jaren later had de techniek een hoger niveau bereikt en werden zetmachines van de tweede generatie geleverd. De machine Linotronic kon teksten opslaan en gebruikte hiervoor zachte diskettes. Wat een luxe voor de zetter! Bovendien gebruikten die machines geen films of lenzen meer, maar programmatuur, die alle gewenste tekens in de benodigde grootte tekende.

Knippen en plakken

De zetmachines – zowel die van IBM als de fotozetters – leverden geen kant-en-klare pagina's op, maar lange kolommen die de lay-out-man moest snijden en met warme bijenwas op karton plakken. Zijn taak was het ook om verbeteringen in te plakken. Wanneer een fout gevonden werd, zette men de hele regel of alinea opnieuw, opdat die de foutieve zou kunnen bedekken.

Foto's werden toen in de donkere kamer voorbereid. De originele afbeelding legde men in een reprocamera, en daar werd een rasterversie op papier gezet. Die afbeelding werd dan door de lay-out-man samen met de tekstkolommen opgeplakt. Kleurenfoto's werden slechts uitzonderlijk gebruikt omdat dit een duur procédé was, dat enkel door gespecialiseerde ondernemingen gedaan werd.

Proeflezen op afstand

Tijdens de hele geschiedenis van MONATO beschikten we over externe proeflezers. In de beginperiode was dat Audrey Childs-Mee, een heel bekwaam en aandachtige medewerkster, die per post fotokopies van al het zetwerk ontving, alles las en onmiddellijk met haar opmerkingen terug naar de uitgeverij stuurde.

Atari

In het laatste deel van de vorige eeuw verschenen de eerste huiscomputers, die niet alleen thuisgebruikers, maar ook de uitgeverij van MONATO en Horizontaal aantrok. Atari-computers waren voor grafisch werk zeer interessant, en beetje na beetje vervingen ze de zetmachines. Voordelen waren er legio. Het voornaamste was de prijs. Eén Atari-computer kostte slechts een tiende van de toenmalige Linotronic-machine. Verder werden zo ook het dure en vervuilende fotopapier en de chemicaliën overbodig.

Atari huiscomputer

Computeroorlog

In de economische wereld wint niet steeds de beste, maar vaak de meest gewiekste of de sterkste. Dat kon ook de computermarkt ondervinden. Atari-computers waren goed van kwaliteit, maar Microsoft was sterker en heeft de concurrentie gewoon van de markt verdrongen. Na enige tijd waren wisselstukken voor Atari-computers niet langer te verkrijgen, en de uitgeverij moest tegen wil en dank nieuwe computers kopen.

Tegenwoordig wordt MONATO volledig per computer voorbereid. Tussen auteurs, redacteurs, proeflezers en uitgeverij circuleren XML-documenten, die automatisch worden omgezet naar de juiste bestanden voor zowel de Internet-versie als voor de gedrukte versie. Enkel voor de gedrukte versie wordt extra werk vereist. Graficus Hugo Fontyn schikt de teksten en foto's op het beeldscherm van zijn computer om tot een mooi eindresultaat te komen, dat, wanneer alles in orde lijkt, op film gedrukt wordt. Ook Horizontaal wordt volledig in de computer opgemaakt.

Drukwijze nauwelijks veranderd

In tegenstelling tot de zettechniek, is de drukwijze nauwelijks veranderd in die 25 jaar. Zowel voor MONATO als voor Horizontaal (en voor zijn voorgangers Esperanto-Panorama en Esperanto-Panoramo) werd altijd de offset-methode toegepast. Hoewel de eerste drukkers Gerd Jacques en Frank Maertens met het Rotaprint-model werkten, en Guido Baeyens nu de Heidelberg-GTO-drukmachine bedient, is de techniek essentieel dezelfde.

Heidelberg GTO drukpers

Goede feeën

Hoe zit het nu met nieuwere technieken voor MONATO en Horizontaal in de nabije toekomst? Wel, zou een goede fee de uitgeverij bezoeken en mochten de bedienden drie wensen kunnen uitspreken, dan zouden de ideeën niet ontbreken. Vast en zeker zou er naar een machine gevraagd worden die het tijdschrift automatisch kan vouwen en nieten.

De drukker zou waarschijnlijk een drukmachine vragen die vier kleuren tegelijk kan drukken, en de redactiesecretaris van MONATO droomt al van het moment, waarop de software van alle medewerkers Unicode gebruikt en ook onderling volledig compatibel zal zijn.

De enige goede feeën echter die we reeds ontmoet hebben, zijn de lezers. Mochten alle tevreden lezers dit aan hun kenissen doorvertellen en nieuwe abonnementen werven, zou er minder gebrek zijn aan kapitaal om in nieuwere technieken te investeren, en zouden jullie tijdschriften er nog mooier en moderner uitzien en regelmatiger verschijnen. Dit wensen alle medewerkers en hun redactiesecretaris ten zeerste.

Paul PEERAERTS
(Origineel verschenen in het tijdschrift MONATO; in Esperantoversie)

De meeste leden weten ondertussen wel dat er zich in Brussel een communicatiecentrum bevindt, waar Dafydd ap Fergus tewerkgesteld is, in samenwerking met EEU en volledig gefinancieerd door maecenaten.

Dafydd ap Fergus

Mede dankzij een aantal vrijwilligers werden reeds heel wat plannen gerealiseerd. Hieronder geven we een overzicht, zoals ook bij de verdediging van ons Beleidsplan aangetoond bij de beoordelingscommissie van het Ministerie voor Volksontwikkeling.

- Er werd een lijst opgemaakt van 1200 adressen van politici en journalisten, die belangstelling hebben voor de thema's taalgebruik in Europa, de voordelen van veeltaligheid, taaldiscriminaties. Er wordt bijna wekelijks een persbericht verzonden i.v.m. deze onderwerpen.
- Er werd een website opgemaakt met nuttige informatie over die onderwerpen. Het meest geraadpleegde onderwerp is een lijst van 700 discriminerende aankondigingen in de Europese Unie en zelfs van de Europese Commissie.

  Omdat het een Europees thema is wekt dit uiteraard belangstelling in de andere EU-landen. Als gevolg van deze lijst en van andere informatie waren er al meer dan 40 parlementaire vragen, hetzij in het Europees Parlement, hetzij in de nationale parlementen. Het gaat hier vnl. om het gebruik van de vermelding native English speaker of English mother tongue bij aanwervingen. Behalve de formele kant van zulke discriminerende aankondiging kan nog onderzocht worden of de Vlaamse sollicitanten een rechtmatige kans krijgen bij sollicitatie in de EU-administratie. Europese Parlementaire vragen kwamen o.a. van de Vlaamse parlementairen Marianne Thyssen, Miet Smet, Nelly Maes, Jan Dhaene en Bart Staes.

  Het is merkwaardig dat deze vragenstellers expliciet de website van de VEB in hun vraag vermeldden. De Europese Commissie moest naar aanleiding hiervan zijn politiek i.v.m. aanwerving-aankondigingen wijzigen. In ons land moest minister Patricia Ceyssens een parlementaire vraag beantwoorden.
- Het communicatiecentrum ontving enkele tientallen reacties van Vlaamse politici uit alle partijen die de website raadpleegden. Door de persberichten groeide ook de belangstelling in de pers voor taalproblematiek en ook voor de mogelijkheden van Esperanto.
- In 2003 registreerden het centrum 38 artikels hierover in het Nederlands, en ruim 200 in de voorbije 3 jaar. Onze communicatiespecialist coördineerde echter ook acties van vrijwilligers in andere EU-landen en maakte een lijst op van 3754 artikels over die onderwerpen.
- Ook de VRT werd gesensibiliseerd met als gevolg een programma van Jongens en Wetenschap en een item in Afrit 9 over de zin van het Esperanto.

Wie dit initiatief financieel wil steunen kan een schenking doen aan de VEB met vermelding "schenking KCB". Wie wil meewerken of vragen heeft, kan best rechtstreeks contact opnemen met Dafydd ap Ferguss: tel. 0486/753980, komunikadcentro@esperanto.org of Marko Lins: tel. 098/133177, mnlins@web.de.
De informatie over het centrum is te vinden op het volgende adres: www.linguo.org

Antwoord van Seán Ó Riain, een Iers diplomaat in Berlijn, aan mensen die oprecht geloven dat het Engels al gewonnen heeft, "dat de trein al weg is", zoals velen zeggen die niet tegen Esperanto zijn maar die denken dat het al te laat is.

Als Ier zou ik het volgende kunnen antwoorden: "Zelfs bij ons, waar we misschien vooruit lopen op de rest van Europa omdat iedereen al vloeiend Engels spreekt en de meerderheid de eigen Ierse taal al vier generaties kwijt is, is er een grote beweging van mensen die blijft vechten voor het Iers en NIET aanvaardt dat het Engels al gewonnen heeft."

« Heeft het Engels al gewonnen? Waartoe dienen dan al die vertalers in de EU? »

1. Nationale talen kan je vergelijken met dieren. Het Engels, op dit moment de sterkste taal, met de leeuw. Als je je neerlegt bij de huidige overheersing van het Engels, gewoon omdat het een feit is, dan kan je ook berusten in een situatie waarbij alle dieren van een dierentuin vrij rondlopen omdat ze uit hun kooi zijn losgebroken. In dit geval is de eliminatie van de andere dieren door de leeuw even zeker als de eliminatie van de andere talen wanneer het huidige internationale gebruik van het Engels zich ongebreideld zou mogen blijven doorzetten.

2. Het Engels als internationale taal lijkt op de eerste in massa geproduceerde auto: het 'T-Ford'-model. Het was een heel grote vooruitgang ten opzichte van het vorige model. Maar wie zou er nu zijn nieuwe BMW willen ruilen tegen een 'T-Ford'-model? Esperanto, als internationale taal, en ik benadruk: 'internationaal' (het is niet noodzakelijk het geval voor andere toepassingsvelden), is de/het modernste BMW, vliegtuig of fiets.

3. Het Engels lijkt op een rode roos: een mooie en geliefde bloem. Maar wie ziet er graag een tuin vol rode rozen zonder één enkele andere bloem? Tot zo een 'taaltuin' zal het huidige ongecontroleerde internationale gebruik van het Engels leiden.

4. Ook het Frans had een eeuw geleden gewonnen. Het Latijn had 2000 jaar geleden gewonnen, maar waar staat het nu? Ondanks de Engelstalige 'overwinning' moet men Chinees leren om in China handel te drijven.

5. Beheersen alle Europarlementsleden het Engels? Zo ja, waartoe dienen dan de vertalers? Zo neen, heeft het Engels dan wel 'gewonnen'?

6. Een Engelstalige in Mongolië kan misschien zijn hotel vinden met behulp van het Engels; een Esperantist kan met een Mongool over de Mongoolse cultuur praten in het Esperanto.

7. Als iemand opschept over zijn goede kennis van het Engels, vraag hem dan eens om in het Engels uit te leggen: A. Hoe je een auto op gang krijgt? B. Hoe je een aardappelomelet klaarmaakt ? Een middelmatig Esperantist is daartoe in staat na enkele maanden ijverig studeren.

Seán Ó Riain,
Voorzitter van de Europese Esperanto-Unie

Verdere inlichtingen:

http://www.esperanto.net
http://www.lingvo.org
http://www.lernu.net

PERSOONLIJKE POËZIE

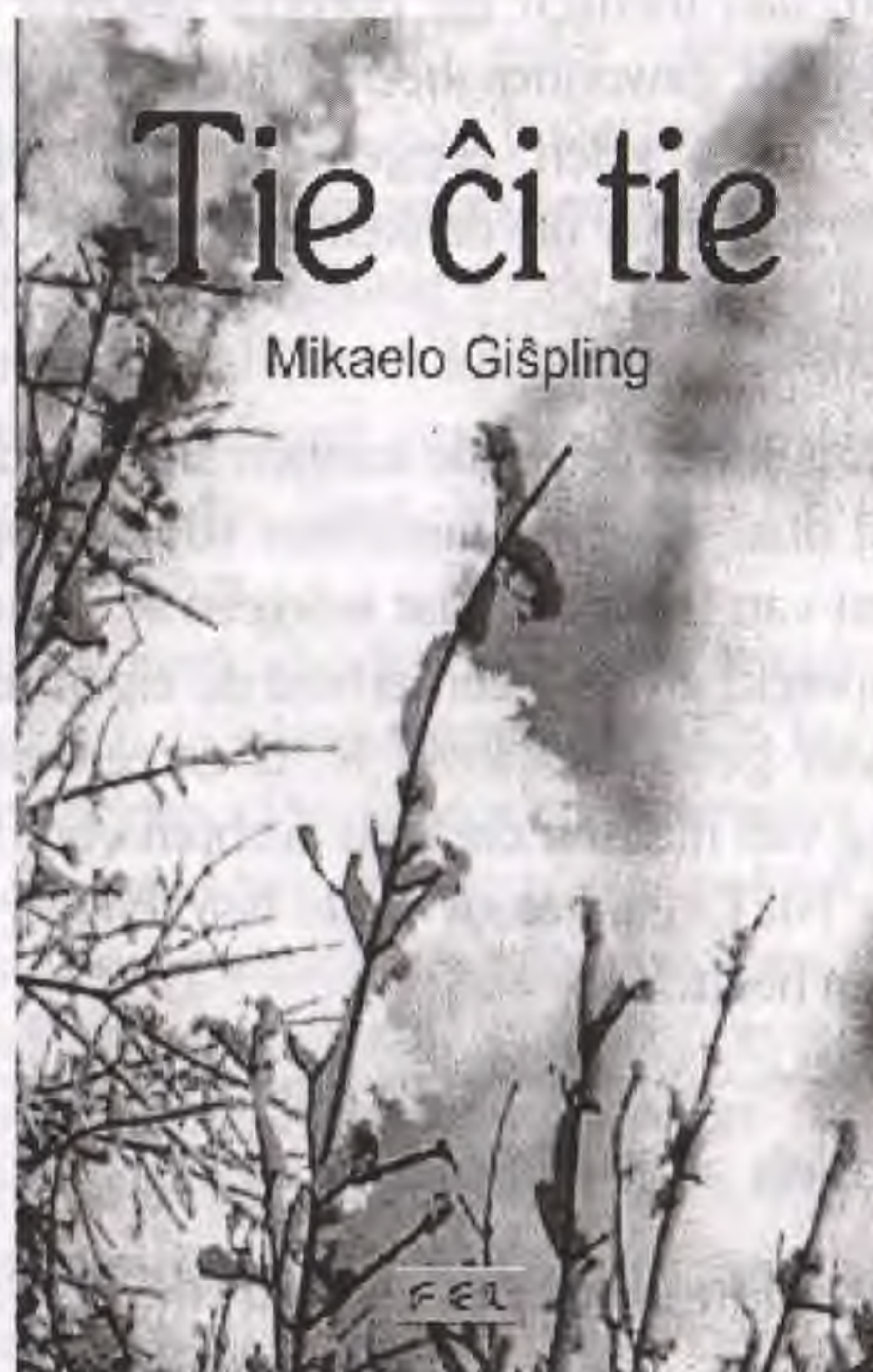
Onlangs verscheen de dichtbundel *Tie ĉi tie* van de gerenommeerde russich/israelische schrijver Mikaelo Giŝpling.

De gedichten die de auteur in dit boek voorstelt zijn geschreven in een tijd van belangrijke veraderingen in het leven van de auteur: hij verhuisde van Moskou naar Jerusalem. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in veel van de gedichten sporen terug te vinden zijn van deze Noord-Zuid-reis: indrukken en herinneringen, die de auteur *hier en daar* opgedaan heeft.

Ziehier één van de gedichten:

La odor' de sal' kaj gudro,
Blankaj veloj, alta mast' ...
Jam eliras nia kutro
El la golfo al la vast'.

Nigra Maro - Pont-Eŭksino,
Freŝa vento, suna bril',
Nin balancas via sino,
Kiel iam la lulil'.

Mikaelo Giŝpling: Tie ĉi tie, 104 pagina's A5, gebonden. ISBN: 90 77066 10 1

Prijs bij de VEB: 10 Euro + verzendingskosten

VAN WOORDSPELLETJES EN -SPELINGEN... IN HET ESPERANTO UITERAARD

Ben je geboeid door woordspelletjes? Ken je iemand die denkt dat het in Esperanto niet bestaat?

Nu is er een boekje verschenen waarin de voornaamste woordspelletjes besproken worden, zoals akrostieken, ambigrammen, anagrammen, droedels, woordraadsels, calembours, cryptogrammen, lipogrammen, palindromen, pleonasmen en nog veel meer!

Dit alles in een vlotte stijl met telkens voldoende voorbeelden. Ook een terugblik op de geschiedenis van woordspelletjes in het algemeen ontbreekt niet. Onmisbaar voor de echte liefhebber van het Esperanto als taal, met al haar speelse mogelijkheden.

Meer gegevens:

Vortludoj, door Lode Van de Velde, 35 pagina's. Prijs: 3,90 Euro + verzendingskosten.

Dit keer zijn de verkiezingen de inspiratiebron geweest. Het taalmateriaal hierover bleek zo omvangrijk dat het moest opgedeeld worden in twee bijdragen. Als vertaaloefening wordt een text met een ietwat filosofische inslag aangeboden.

BALOTADO, ELEKTOJ, VOĈDONADO (1)

1) BALOTADO, ELEKTOJ, VOĈDONADO

Sugestoj por debato

Politiko.

Komentu jenajn aforismojn: Politiko estas...

a) Konduko de publikaj aferoj por sia propra profito (A. Bierce).

La aŭtoro asertas[1], ke politikistoj estas...

avidaj[2], egoistaj.

Kion oni komprenas sub 'publikaj aferoj'?

la ŝtatajn aferojn, ankaŭ la ŝtatajn **servojn** (akvo, elektro, gaso ktp, se ili ne estas privatigitaj).

b) Konstanta elekto inter du malbon(aĵ)oj (John Morley).

Kion ni devas kompreni per tiu **aserto**?

Ke la politiko neniam **estigas**[3] ion bonan aŭ ke ĉiu politika decido ĉiam riskas malkontentigi iun.

c) **Ekvilibra** ekzerco inter homoj, kiuj volas eniri ĝin kaj homoj, kiuj ne volas forlasi ĝin (J. De Bourbon-Busset).

Laŭ la aŭtoro, la politiko estas do tre **alloga**[4] afero. Kial?

ĉ) Tio, kio **ruinigis** pli da bonaj viroj, ol virinoj, alkoholo kaj ĉevalo kune (anonimulo).

N.B.'Ruinigi' povas kompreniĝi finance aŭ ...

morale aŭ ankaŭ konkrete.

Kompletigu per vorto el la suba listo:

1 ĝardeno ruinigita de	a laborego
2 urbo ruinigita de	b bankroto
3 lando ruinigita de	c granda **elspezo**[6]
4 amikeco ruinigita de	ĉ ŝtormo
5 sanstato ruinigita de	d ĵaluzo
6 iu ruinigita de	e **tertremo**[5]
7 firmao ruinigita de	f **elreviĝo**[7]
8 idealo ruinigita de	g milito

Solvoj: 1ĉ 2e 3g 4d 5a 6c 7b 8f

d) Kontraŭ forta mano la leĝo estas vana[8] (Z).

Kiamaniere tiu ideo rilatas al la politiko?

Forta politika partio povus kelkfoje, en sia propra intereso, **cedi**[9] al la **tento**[10] **ignori**[11] iun leĝon.

Reĝimoj:

Demokratio: Jen du ofte citataj difinoj; ĉu vi konas ilin? a) Demokratio estas la arto de ...

la eblo.

b) La demokratio estas la malplej ...

malbona reĝimo!

Kion sugestas tiuj aforismoj?

Ke ne ekzistas ideala reĝimo, sed ke tamen... .

Kiel **elektiĝas** nacia registaro en demokratio?

Ĝi elektiĝas **fare de** plimulto de la elektintoj.

La civitanoj havas rajtojn, plurajn partiojn, konstitucion[12]; opozicio eblas, la ŝtatestro estas **nom(um)ita** por **limigita** tempo.

Pro konkurantaj interesoj ĝi troviĝas konstante en malpaca situacio, kio malplaĉas al ...

kultantoj de la ordo.

Formo de demokratio, kies ĉefo estas reĝo = ?

konstitucia reĝeco.

Diktaturo = ?

unu sola tenas ĉiujn **fadenojn**[13]; uzo de **perforto**[14], morala kaj fizika.

Aliaj reĝimoj: Elektu el la kadro la nomon de reĝimo, en kiu la **regpovo** apartenas ...

1 al la pastra klaso aganta en la nomo de sia dio,	a oligarkio
2 al la riĉuloj,	b teokratio
3 al unu sola homo,	c monarkio
4 al kelkaj homoj,	ĉ plutokratio
5 al la popolo,	d aristokratio
6 al la nobeloj.	e demokratio

Solvoj: 1b 2ĉ 3c 4a 5e 6d

Partioj.

Kp. dekstran kaj maldekstran politikon!

laŭ anonimulo: unu preferas la ordon al la **justeco** kaj la alia **inverse**[15].

N.B. a) justeco; b) justico

a: rechtvaardigheid; b: justitie

Kelkaj aliaj partioj estas ...

la konservativa partio (konservativuloj), la socialista (socialistoj), la laborista partio (la laboristaro, la proletaro), la liberala (liberaluloj), la kristana-demokratia partio, la ekologia (la verda, la verduloj).

Kio estas fundamentisma partio?

Partio, kiu defendas ian fundamentismon.

Analizu la PIVan difinon de 'fundamentismo':

Reveno al **supozata** fundamento de ideologio, religio kaj similaj, por interpreti ties instruojn **laŭvorte** kaj realigi ties **preskribojn**[16] en la nuno, eĉ se la ĝenerala evoluo **kontraŭas**[17] ilin (PIV).

Same por 'ekstremismo':

Sistemo de tiuj, kiuj **emas**[18] al la plej ekstremaj opinioj aŭ **rimedoj**[19].

Testu vin! *a) Provu rediri la supran tekston kovrante alterne la partojn markitajn per vertikala linio kaj la ne markitajn. b) Reesperantigu la subajn vortojn kaj uzu ilin en kunteksto.*

c) Komentu la terminojn grase presitajn.

1 beweren 2 begerig 3 doet ontstaan *(igas esti)* 4 aanlokkelijk *(logi* = lokken) 5 aardbeving 6 uitgave 7 teleurstelling, ontgoocheling 8 vergeefs 9 wijken voor 10 verleiding 11 negeren 12 grondwet 13 draad, hier: touwtjes 14 geweld 15 omgekeerd 16 voorschriften 17 ingaan tegen 18 neiging hebben 19 middelen

Ekzemploj de ekstremismaj partioj?

> la ekstremdekstra: plej reakcia, la ekstremmaldekstra: plej revoluciema (PIV).

Kio estas la 'limo de 5%' (la kvinprocenta limo)?

> La minimuma voĉnombro, sub kiu partioj ne estas elekteblaj por **regado**[20].

N.B. __procento__. Eblas 'procento, elcento' kaj 'pocento'.~~Porcento~~ ne eblas. Kp. PIV.

Ĉu partioj **flegas**[21] sian **anaron** (klientaron) aŭ la komunan intereson?

> Iuj jes, aliaj ne (?).

Antaŭ la elektado.

Oni povas kandidatiĝi por pluraj specoj de mandatoj, ekzemple por ...

> mandato (**posteno**, ofico ktp) de komunuma, provinca aŭ eŭropa **konsiliano**[22], de **deputito**[23], de senatano (de parlamentano).

'Kandidatiĝi por la (parlamento)'. Por pli **draste** esprimi la celon de la kandidatiĝo, oni povas diri 'kandidatiĝi ... la (parlamento)'.

> 'al' la parlamento.

Ĉu 'prezidento' aŭ 'prezidanto'?

> 'prezidento' estas nur **kroma**[24] nomo por estro de respubliko.

Kiu enlistigas la kandidatojn?

> La partioj **enlistigas** la kandidatojn kaj deponas la listojn ĉe la koncerna aŭtoritato.

La listoj konsistas **el** du partoj: ...

> Unue la listo de la veraj kandidatoj kaj due tiu de la anstataŭontoj (de la substituotoj).

__N.B. anstataŭi / substitui.__
A anstataŭos B; A estas anstataŭonto (aktivo).
Oni substituos B al A; B estas substituoto (pasivo).

Kial la partioj organizas elektadkampanjon?

> Ili provas **forigi**[25]/**venki**[26] la **indiferentecon**[27] de la **elektantaro**[28].

Kiel la partioj organizas elektadkampanjon? (a: **amaskomunikiloj**[29], b: afiŝoj, c: manifestacio).

> a) Ili aranĝas kiel eble plej ofte aperon de la kandidatoj en la amaskomunikiloj;
> b) ili **presigas**[30] kaj gluigas balotajn afiŝojn, disdonas **flugfoliojn**[31] kaj aliajn propagandilojn;
> c) ili aranĝas manifestaciojn aŭ kontraŭ-manifestaciojn.

Kiel la kandidatoj aspektas sur la afiŝoj?

> Ili klopodas por **impresi**[32] la publikon per plej **fotoplaĉa**[33] **rideto**[34] kaj alloga slogano.

Celo de la paroladoj, debatoj, intervjuoj?

> Konvinki, entuziasmigi, promesi, montri decidemon[35], instigi[36]...

Onidire[37] multaj politikistoj uzas la sloganan lingvon, la **klišan**[38] lingvon, duoblan lingvon. Kial?

La elektantaro.

Kion vi opinias: Ĉu la elektantaro havas (mal)pli da povo ol oni kredas? Ĉu ĝi (ne) tenas la fadenojn en la manoj?

Kio estas fidela elektantaro?

> elektantaro, kiu voĉdonas ĉiam por la sama partio, kiu ne lasas sin **influi**[39] per io ajn, kiu ne estas influebla, kiu estas **neŝancelebla**[40].

Ĉu tio signifas, ke fidela elektantaro estas nekritika?

> Ne necese, ĝi povas esti eĉ kritikema, reagema, sed sen **rezigni**[41] sian **anecon**[42].

Ĉu nur emocie oni povas esti influebla?

> Ne, ankaŭ intelekte aŭ morale.

Kio estas **kaprica**[43] elektantaro?

> Ties opinio ŝanĝiĝas neantaŭvideble, ŝajne senkaŭze. Ĝi estas **ŝanceliĝema**[44].

(analizo de 'ŝanceliĝema': ŝanceli= doen wankelen, schudden; ŝanceliĝi= wankelen ŝanceliĝema= geneigd om te wankelen, wankel(baar), veranderlijk).

__N.B. du sencoj de -em-__

*-em- montras ĝeneralan inklinon al io (en tri malsamaj nuancoj: 1) __'inklina__ je'.2) __'kapabla__ je'. 3) __**'elmatata**__[45] al', sed krome, kelkfoje, 4) __'nedaŭran__, laŭcirkonstancan inklinon'.*

__Kiu senco esprimiĝas en jenaj vortoj?:__

a laborema - b mortema - c havi dormemon
*ĉ eksplodema substanco - d **virtema**[46] -*
*e erarema - f senti **vomemon**[47] -*
*g **mortemulo**[48] - ĝ drinkemulo - h **rompiĝema**[49]*
ĥ dormema infano

solvoj: *a1 b3 c4 ĉ2 d1 e2 f4 g3 ĝ1 h3 ĥ1 aŭ 4.*

Kio estas **'matura**[50] elektantaro'?

> elektantaro, kiu **rezistas**[51] al la influo de la amaskomunikiloj (kiu rezistas la influon de...).

Ties voĉdono estas nek **ŝafe**[52] **obeema**[53] nek emocie reagema sed ...

> mature pripensita voĉdono.

Testu vin! ekzercoj a, b kaj c.

20 regering, beleid. 21 liefdevol zorgen voor 22 raadslid 23 afgevaardigde 24 extra, tweede 25 weg doen, verwijderen 26 overwinnen 27 onverschilligheid 28 electoraat 29 media 30 laten drukken 31 strooibiljet 32 indruk maken op 33 fotogeniek 34 glimlach 35 vastberadenheid 36 aansporen 37 naar men zegt 38 met clichés 39 beïnvloeden 40 onwrikbaar 41 opgeven, afstand doen 42 lidmaatschap 43 grillig, onberekenbaar 44 onzeker, wankel 45 blootgesteld aan 46 deugdzaam 47 neiging tot braken 48 sterfelijke 49 broos (*rompiĝi*: breken) 50 rijp 51 weer-staan 52 als een schaap 53 gehoorzaam

Okazas, ke elektontoj konstatis, ke iuj partianoj servas sian partion dum aliaj...
| volas **servigi** la partion al si.
Tiuj elektontoj perdis siajn iluziojn, ili estas el--, sen--.
| **elrevigitaj**, **seniluziigitaj** (de aliaj)
| elreviĝintaj, seniluziiĝintaj (el si mem).
N.B. radiko rev- + -igi, -iĝi
radiko iluzi- + -igi, -iĝi
Eble ilia voĉo estos voĉo de kriantoj ...
| en la dezerto.
Ne malofte malkontentaj partianoj rezignas ...
| sian anecon (al sia aneco).
Ili **aliĝas**[54], **aniĝas** ...
| al alia partio.

La balotado.

Ĉu en via lando balotado estas **deviga**[55] aŭ nedeviga[56]?
Ĉu en via **elektejo**[57] oni uzas komputilan balotadon aŭ ankoraŭ ...
| listojn kaj **urnojn**[58]?
Kio estas la rolo de **atestantoj**[59]?
| Ili kontrolas la regulecon de la elektoj.
La listigitaj reprezentantoj de la partioj ... (mal)multajn voĉ(don)ojn.
| **arigas**[60], **akiras**[61], ricevas, ekhavas
Kiu partio gajnas la balotadon?
| la plej populara, tiu kiu arigas plej multe da voĉ(don)oj, (**plimulton** da voĉ(don)oj).
N.B. Iu estis elektita ... juna elektantaro ... granda plimulto de la voĉoj.
| **de** juna... **per** granda ...
Kiel kalkuliĝas la nombron da seĝoj **atribuotaj**[62] al ĉiu partio?
| La seĝoj kalkuliĝas proporcie al la nombro da voĉoj.

N.B. 'atribuotaj seĝoj'.
Legu sube la tri sencojn de 'atribui' kaj diru kiun sencon tiu verbo esprimas en jenaj kuntekstoj:

1) *doni laŭrajte aŭ laŭmerite,*	*a la unuan premion al iu*
2) *opinii, ke io apartenas al iu aŭ io,*	*b grandan meriton al iu*
3) *opinii, ke io estas kaŭzita de io aŭ iu.*	*c sukceson al hazardo*
	ĉ pentraĵon al iu
	d monsumon al iu
	e eraron al nekompreno
	f seĝojn al elektitoj
	g akcidenton al dormemo
	ĝ proverbon al Marjorie Boulton

solvoj: *a1 b2/1 c3 ĉ2 d1 e3 f1 g3 ĝ2*

Oni povas voĉdoni por iu, por aŭ kontraŭ iu partio. Kiu ne voĉdonas ...
| **sin detenas**[63].
Sindeteno kaj **nuligita**[64] **balotilo**[65] profitas al kiu?
| al la majoritato (plimulto).
Laŭ la opinio/humoro de la publiko, partio ...
| (re)gajnas, (re)perdas voĉojn kaj seĝojn.
Voĉdono povas esti mature **pripensita**[66] aŭ...,
| protesta, **kontesta**[67], **puna**[68] ...?

Politikistoj.

Du kromaj sarkasmoj:

> *Multaj politikistoj eniras la politikon kun bela futuro kaj forlasas ĝin kun terura pasinteco (York Trade Compositor).*

Kion sugestas tiu eldiraĵo?
| Ke estas malfacile, agadi en politiko sen malpurigi siajn manojn.

> *Kiam mi estis juna, oni diris al mi, ke iu ajn povas iĝi prezidanto, nun mi komencas kredi tion! (Clarence Darrow).*

| La aŭtoro opinias, ke oni ne bezonas ian ajn talenton por iĝi prezidanto. Tio ne estas tre **flata**[69] opinio.
Kiu deziras eniri la politikan arenon, restos fidela ...
| al siaj principoj, ideoj, celoj.
Li batalos por ... siajn ideojn.
| triumfigi, realigi, konkretigi, popularigi, **disvastigi**[70], konigi.
Li certe havos pensliberecon, sed ĉu li ankoraŭ havos...?
| parolliberecon? Ĉu li libere **eldiros** sian penson?
Kio pri la flegado la interesoj de lia partio kaj de liaj propraj interesoj?
| Li **klopodos**[71] por **antaŭenigi**[72], **akceli**[72], favori la interesojn de sia partio kaj eble siajn proprajn.
Li ne forgesu la zamenhofan proverbon pri klopodoj: "Klopodi pri ĉies favoro ...
| estas plej malsaĝa laboro."
La politikisto ne diskreditos sin[73] aŭ sian partion per .../ per tio, ke ...
| (per) privata miskonduto, **impliko**[74] en skandalon, krimon, fraŭdon ktp;
| (per tio, ke) li estas implikita[75] en malhonestaĵon; ke lia nomo estas enmiksita en neklaran aferon.

PIVa ekzemplo pri **'skandalo'**: *la skandalo baziĝas sur la naiva kredo, ke la altklasaj homoj estas pli virtaj[76] ol la aliaj.*
N.B. a) esti implikita: verwikkeld zijn
b) esti implicita: geïmpliceerd zijn, bevat zijn in

Testu vin! ekzercoj a, b kaj c.
54 toetreden 55 verplicht 56 facultatief 57 stembureau, -lokaal, -district 58 stembus, urn 59 getuigen 60 verzamelen 61 verkrijgen, 62 toe te kennen aan 63 zich onthouden 64 annuleren 65 stembiljet 66 rijp overwogen 67 betwistend 68 straffend 69 vleiend 70 verbreiden 71 moeite doen 72 bevorderen 73 in diskrediet brengen 74 verwikkeling 75 verwikkeld raken 76 deugdzaam

2) VERTAALOEFENING 2004-4
Verbeelding (Algemeen Nederlands tijdschrift voor wijsbegeerte", jan 2004, p. 60).

Als we ons inleven en als we meeleven, dan speelt onze verbeelding een belangrijke rol. Als een vriendin vertelt dat haar fiets gestolen is, dan stellen we ons die situatie voor: we zien voor ons hoe ze niets vermoedend naar het fietsenrek loopt, hoe ze eerst nog denkt dat ze haar fiets misschien toch ergens anders heeft neergezet, hoe ze vervolgens wel tot de conclusie moet komen dat hij gestolen is, hoe ze nog een tijdje boos en verontwaardigd rondloopt. Maar hoe het ook gaat, dat we met haar te doen hebben, is grotendeels op grond van onze verbeelding. Zouden we geen voorstelling hebben bij de vertelde situatie dan zou het moeilijk of misschien zelfs onmogelijk zijn om met haar mee te leven.
Nussbaum meent dat we door onze verbeelding te ontwikkelen (bijvoorbeeld door het lezen van literatuur) de motieven en de keuzen van een ander leren te begrijpen. Door ons in te leven in andere mensen, kennis te nemen van hun belevingswereld kunnen we begrip voor hen leren opbrengen. We komen erachter dat die ander problemen en mogelijkheden heeft die tot op zekere hoogte vergelijkbaar zijn met die van onszelf. En als we tot dit inzicht zijn gekomen, als we eenmaal kennis gemaakt hebben met die andere belevingswerelden, dan kunnen we in die werelden en met hen die zich daarin bewegen, verkeren als waarlijk menselijke mensen.
Zoals in de vorige paragraaf is aangegeven, zegt Nussbaum dat compassie inhoudt dat de ander deel is van mijn 'circle of concern'.

3) UITWERKING VERTAALOEFENING 2004
Albert Einstein (1879-1955)
in "Kijk", januari 2004, p. 25.

Por superrigardi ĉion, (por plena list(ig)o (noot 1) *de ĉio,) kion A. E. elpensis, kompleta numero de KIJK ne sufiĉos (-as). Bonŝance, la plej fama klerulo (scienculo) el ĉiuj tempoj esprimis (priparolis) ankaŭ amason da disaj saĝaj pripensoj (pripensindaĵoj). (...)*
Metu (Kuŝigu noot 2) *la/vian manon unu minuton sur la varmegan stovon kaj tio ŝajnas unu horo. Sidu unu horon apud bela knabino kaj tio ŝajnas unu minuto.*
Du aferoj estas senlimaj: la universo (kosmo) kaj la homa stulteco. Kaj pri la universo mi eĉ ne estas certa.
Kiom la leĝoj de la aritmetiko rilatas al la realo, ili ne estas certaj, kaj kiom ili estas certaj, ili ne rilatas al la realo.
Ĉiu inteligenta malsaĝulo povas igi aferojn pli grandaj, pli komplikaj kaj pli violentaj. Iom da genio estas bezonata (bezonatas) kaj multege da kuraĝo por iri en la alia direkto.
Kio vere interesas min estas, ĉu Dio havis ian elekt(eblec)on, kiam li kreis la mondon.
La senkatenigo (malkatenigo) de la atomfortoj ŝanĝis ĉion, escepte de (noot 3) *nia pensmaniero.*
Plej nekomprenebla en la mondo estas la enspezimposto.
Mi ne scias per kiuj armiloj oni elbatalos (finbatalos?) la trian mondmiliton, sed la kvaran mondmiliton oni elbatalos per bastonoj kaj ŝtonoj.
La realo estas nur iluzio, sed certe tre obstina iluzio (noot 4).
Mi ne havas specialan talenton. Mi estas nur scivolema (scivola? noot 5).
Oni igu (faru) ĉion kiel eble plej simpla, sed ne pli simpla ol tio (noot 6).
Por esti neriproĉebla membro de ŝafaro, estu antaŭ ĉio ŝafo.
Kelkfoje (lafoje) vi pagas plej multe por aferoj, kiuj estas senpagaj.

Komentoj
1. 'Samenvatting' hier in de (volgens Van Dale) verouderde betekenis van 'bij elkaar nemen, tot een geheel verenigen', dus niet *resumo* of *kompendio* maar wel *kompleta listo, superrigardo.* liever niet *kompleta,* want dat hebben we verder in de zin nodig.
2. *Kuŝigu* klinkt zwaarder, wat hier niet nodig is! **3**. *nur escepte=* a) bij uitzondering (*en escepta okazo*), *ekz. 'mi nur escepte pruntedonos miajn librojn';* b) uitsluitend (*ekskluzive nur*), *ekz. 'per sia televidilo li spektas escepte piedpilkmatĉojn'.* PIV: *Por eviti miskomprenojn, estas konsilinde uzi en la unua senco* ***esceptokaze*** *kaj en la dua* ***ekskluzive (de).***
c) *escepte de=* met uitzondering van (*kun ekskluzivo de*), *ekz. 'li laboras ĉiutage escepte de dimanĉe'.*
4. *iluzio* moet herhaald worden, anders kan *obstina* op *realo* slaan en niet op *iluzio*. In het Nederlands is de herhaling niet nodig want dankzij het lidwoord en de uitgang -e (een hardnekkige) weten we dat 'illusie' verzwegen is.
5. *scivolema= konstanta inklino al scio; scivola= tre ema scii.*
6. *faru* kan ook 'maken, fabriceren' betekenen

Vragen en/of opmerkingen uitsluitend en rechtstreeks aan de redacteur van de rubriek sturen: Emiel Van Damme,
Albert -I- straat 44, B-1703 Schepdaal.

Louis Beaucaire, een vergeten pionier uit de Esperantoliteratuur

De auteur Louis Beaucaire mag gerekend worden tot de beste auteurs van Esperantoboeken, dankzij zijn overvloed aan humor – vaak ook spot – over sommige buitensporigheden in de Esperanto-beweging en de buitengewoon rijke woordenschat, die in zijn werken aan te treffen is. Een overtuigend argument dat aangehaald kan worden tegen allen die twijfelen aan de culturele waarde van een niet-ethnische taal. Een spijtige vaststelling is dan ook dat nagenoeg niemand deze auteur of zijn werken nog kent.

Louis Beaucaire is echt **een auteur die niet vergeten mag worden**, al heeft hij slechts drie – overigens geen volumineuze – boeken in het Esperanto geschreven. Het kan immers nog jaren duren vooraleer er nog zulke uitstekende humoristische (ook wel ondeugende) werken zullen verschijnen. Indertijd hebben trouwens velen het betwijfeld of er wel een Louis Beaucaire bestond. Men ging er van uit dat dit een schuilnaam was, ook al stond op de kaft van één van zijn boeken een foto en enige informatie over de auteur. Die twijfel werd bovendien nog gevoed door het weinig waarschijnlijke feit dat de auteur een in Berlijn wonende Fransman zou zijn die er een Franse boekhandel beheert. Verder zijn er in Esperantokringen van de huidige generatie nagenoeg geen mensen aan te treffen die iets anders over die man weten te vertellen.

Mogelijk ben ik zelf de enige Vlaamse Esperanto-ijveraar die ooit Beaucaire ontmoet, én met hem gesproken heeft; en dan nog wel toevallig ter gelegenheid van een overlegvergadering over de culturele werking binnen de UEA (Universala Esperanto-Asocio) te Rotterdam in 1982.

De persoon Louis Beaucaire.

Louis Beaucaire (1945-1983) was en bleef een echte Fransman, ondanks vele jaren verblijf in Duitsland: joviaal, humoristisch, liefhebber van lekker eten en goede wijnen, half-katholiek...

Uit zijn boeken kan men afleiden dat hij realistisch was in zijn opvattingen, sarcastisch tegenover allerlei nieuwe stromingen van die periode van contestatiebewegingen (rond 1970), en met een brede horizon over het wereldgebeuren. Hij kende de Esperantobeweging grondig en vond hierin een goede bron voor humoristische spot, gericht tegen de talrijke naïviteiten die er onophoudelijk in opduiken. Sarcastisch vertelt hij op de kaft van één van zijn boeken dat hij ooit zwaar ziek is geweest – zoniet was hij zeker een zeer geleerde professor geworden. Als gevolg van die ziekte moest hij zich tevreden stellen met een in 1945 bekomen "atesto pri lernado", maar hij beweerde dat hij met dat papiervodje zeer

gelukkig was. Hij overleed ongewoon vroeg – op 58-jarige leeftijd, wat een zwaar verlies voor de Esperantozaak betekende, want deze persoon had nog vele waardevolle boeken kunnen produceren.

Waar ligt Bervalo ?

De verhalen in de drie Esperantoboeken van Beaucaire spelen zich af in een fictief land *Bervalo* (= bessenvalei), en het is iets zoals Luxemburg, want die naam blijkt zowel voor een stad als voor een land te gelden.

In dat Bervalo zijn er twee Esperanto-verenigingen, die enerzijds op al hun vergaderingen liederen zingen over vrede tussen de volkeren, maar die anderzijds elkaar niet kunnen luchten. De reden voor die onenigheid weet eigenlijk niemand meer, maar men verwijst naar de bewering dat een lid van de groep "Sud-Bervalo" in 1911 op het Universeel Esperanto-kongres te Antwerpen in vol publiek de echtgenote van de ondervoorzitter van de Esperanto-Academie in de bil zou hebben geknepen .... (p. 52 van het tweede boek).

Bervalo is wel een plaats waar het goed is om te leven en waar zelfs de Esperanto-Academie één van haar zetels heeft. Het zal wel aan zee liggen, want er zijn bars voor matrozen, die voordelen hebben als ze Esperanto zouden leren, en als ook de hoertjes dat zouden doen. En een apotheker in Bervalo vindt zelfs een medicijn uit om Esperanto te leren, als men het maar goed gebruikt (wat niet het geval was). Verder heeft Bervalo ambassades in andere landen, en daar kan men ook prettige zaken beleven, zoals uit één van de hoofdstukken blijkt. In *Bervalo* zijn er twee vrienden, Kruko en Baniko, die betrokken zijn in een hele resem belevenissen.

De verhalen in de boeken van Beaucaire

Het eerste Esperanto-boek van Beaucaire verscheen in 1971 met als titel "Kruko kaj Baniko el Bervalo". Het is in feite geen verhaal, maar een massa (nagenoeg 450) humoristische verhaaltjes, en in vele van hen worden Kruko en Baniko – of één van beide – betrokken. Wie ooit in studentenmiddens of in gezellige vriendenkringen betrokken is geweest, zal een aantal van die verhaaltjes al eens gehoord hebben, maar voor sommige lezers kunnen ze wel iets nieuws betekenen, althans indien men niet geschokt wordt door de vrijmoedigheid waarmee Beaucaire in de toen nog preutse tijden van rond 1970 die pittige verhaaltjes ten berde brengt.

De talrijke tekeningen geven nog meer humor aan dit boek, al komen ze qua inhoud ook overeen met de nogal gewaagde strekking van de verhaaltjes. Op de achterkaft van het boek staat een tekst uit de ingebeelde krant "Heroldo de Bervalo", die reeds talrijke processen voorziet (in die tijd was de voorzitter van UEA, Ivo Lapenna, die dikwijls met processen dreigde).

De reacties op dit boek waren uiteenlopend. De één vond het geestig, de ander was er niet over te spreken. In het blad "Sonorilo" werd het door F. Roose zelfs gequalificeerd als pornografie. Maar het werd wel vlot verkocht, ook omdat het de eerste keer was dat iets dergelijks in het Esperanto verscheen. Het stelde de indertijd zo omstreden "Sekretaj sonetoj" van (waarschijnlijk) K. Kalocsay in de schaduw.

Eén van de meest populaire boeken in Duitsland is en blijft het rakkersverhaal "Aus dem Leben eines Taugenichts" (= uit het leven van een deugniet). Het werd indertijd veel in het taalonderwijs gebruikt, ook in Vlaanderen. Ongetwijfeld heeft dit boek – of toch minstens zijn titel – Beaucaire geïnspireerd om een boek

te schrijven met de titel "El la vivo de bervala sentaùgulo" (= uit het leven van een Bervaalse deugniet), verschenen in 1974. Alhoewel het ook in dit boek om uiteenlopende verhaaltjes gaat, zijn het hier 12 "epizodoj", die elk het leven van de deugniet zo spetterend geestig voorstellen. Maar in werkelijkheid was dit boek een doorlopende spot op een aantal buitensporigheden die zich meermaals in de Esperantobeweging voordeden. De verhalen spelen zich af in Bervalo, maar ook in Frankrijk in de buurt van Baugé (waar het kasteel Grésillon een cultureel zomerverblijf voor de Esperanto-beweging vertegenwoordigt), en in Parijs, waar de "deugniet" enige tijd op de ambassade moet gaan werken en er zelfs de President, generaal Charles de Gaulle, tracht te winnen voor het Esperanto.

In dit boek komt de smulpaap Beaucaire tot zijn recht in zijn spot tegen anti-alcoholisten en vegetariërs. Hij laat er o.a. een kongres plaatsvinden van leden van het "Kontraù-Alkohola Centro" (K.A.C.) en deze van de "Verda Universala Ligo de Vegetaranoj" (V.U.L.V.) en hij laat er de "kacanoj" en de "vulvanoj" hun theorieën uiteenzetten. Maar meesterlijk is de uitval op pagina 114 van de pastoor van een dorpje tegen de voorzitters van die verenigingen, wanneer hij meent zijn argumenten te vinden in de bijbel met Gods gebod "ne mortigu" (*doodt niet*): "... Koncerne la buĉadon de bestoj, sufiĉos al vi legi plu la Biblion, por konstati, ke la Eternulo zorgis pri la menuo de la kredantoj, rekomendante al ili manĝi ŝafofemuraĵon kaj rostitan kokidaĵon anstataù vermoj, bufoj kaj similaj monstraĵoj ŝatataj de paganoj. Cetere la listo proponita de la Eternulo ne estas kredartikolo, kaj, se Li malpermesis manĝi kuniklaĵon aù porkaĵon, la kialo kuŝas en la malbona kvalito de la tiama bredado. Male nun ... Sed mi perdas mian salivon, klarigante klarajn aferojn..."

Apart amusant is de voorlaatste episode, wanneer de "sentaŭgulo" droomt dat hij sterft en – tegen alle verwachting in – naar de hemel gaat. Daar ontmoet hij aan de vagevuurpoort de heilig-verklaarde Rabelais (een gekende Franse dichter uit de 16e eeuw), maar ook de "vader" van het Esperanto, L. Zamenhof (die hem nochtans niet kan verklaren wanneer men "ata" en wanneer men "ita" moet gebruiken in de verleden deelwoorden[1]. Een troost voor de overledene is toch dat hij – ondanks al zijn deugnieterijen – in de hemel mag komen... en dan ontwaakt hij uit zijn droom, en bevindt zich natuurlijk niet in zijn eigen bed, want hij is nu eenmaal een deugniet (*sentaŭgulo*).

Het derde boek (1981) van Beaucaire is van een gans andere aard. Het vormt een reeks verhaaltjes, die een ekster (= pigo) ons komt vertellen : "Fabeloj de la verda pigo". Het is als een reeks kinderverhaaltjes, met daarin veel geestigheden, doch deze keer met weinig of geen "aangebrande" smoesjes. Het geeft de indruk een kinderboek te zijn, maar is het geenszins, want de spot blijft er overwegen. Enige tekeningen geven het boek een aangenaam aspekt.

Meest amusant is het verhaal "Zozo, la deksepa regulo de la Fundamento" (p. 83–91). In het "Fundamento de Esperanto" werden indertijd de 16 regels van de gemakkelijk leerbare taal Esperanto geformuleerd. Maar nu is er een 17e regel bijgekomen, die het Esperanto nog gemakkelijker maakt: *als ge een woord niet kent en ge zoudt het moeten gebruiken, gebruik dan maar gewoonweg "zozo", een woord dat voor alles kan dienen*. En de ekster geeft er voorbeelden van: "Mano havas kvin zozojn", "Por saluti vin, mi demetas mian zozon", "Ĉu vi flue zozas Esperanton?", "Ŝi bone zozas

[1]. In de tijd toen Beaucaire dit boek schreef, woedde er een hevige twist inzake het gebruik van deze uitgangen.

pianon", "Ĉu vi fartas zoze aù malzoze?", maar de gevolgen hiervan laten zich raden ....

Het vroege overlijden van Louis Beaucaire (58 jaar) is een zwaar verlies geweest voor de Esperantoliteratuur. Hij had beslist nog vele plannen in het hoofd en had nog talrijke waardevolle boeken kunnen schrijven en daarmee overvloedig kunnen aantonen hoe dwaas de bewering van sommige mensen is, "dat Esperanto geen cultuur vertegenwoordigt, zelfs niet in aanmerking komt als brugtaal tussen verschillende culturen". Hopelijk komt er in een nabije toekomst een opvolger van deze rijkbegaafde en sympathieke auteur, die helaas in de vergeethoek is geraakt. Zijn verdiensten mogen niet vergeten worden.

WDS

(Gebaseerd op de voordrachten van 21 januari 2004 tijdens de bijeenkomst van "Esperanto-Lando" in het Duitse Tecklenburg en van vrijdag 26 maart 2003 in *La Verda Stelo*, Antwerpen.)

Te verkrijgen bij de VEB:

El la vivo de Bervala sentaŭgulo: 7,44 Euro.

Fabeloj de la verda pigo: 8,83 Euro

Kruko kaj Baniko en Bervalo is voorlopig helaas niet meer te verkrijgen in boekvorm. Men kan het nog wel onder electronische vorm terugvinden op het internet:

http://www.luigigarlaschelli.it/Ape/kruko.pdf
of: http://www.esperanto.nu/eLibrejo/
(rubriek CETERAJ LIBROJ)

BEAUCAIRE IN HET BASKISCH

De redactie streeft ernaar het tijdschrift Horizontaal zoveel mogelijk op te fleuren met illustraties, foto's e.d.

Een taak die vooral bij 'drogere' artikels en teksten vaak heel moeilijk is. Bij een speurtocht naar afbeeldingen omtrent Louis Beaucaire was de verrassing van de redactie dan ook niet gering, toen bleek dat één van zijn boeken onlangs in Baskische vertaling uitgebracht werd!

"El la Vivo de Bervala Sentaugulo" werd door Aitor Arana vertaald als: "Bervalen Gertatutakoak" en verscheen in 2000.

De auteur van nevenstaand artikel is dan ook niet verantwoordelijk voor onderstaande illustratie: de kaft van de Baskische vertaling.

In het kader van de feesten rond Het Beleg van Oostende *nodigen de VEB en de plaatselijke groep* La Konko *iedereen uit om deel te nemen aan de activiteiten én de Algemene Vergadering van de VEB.*

Programma Zaterdag 25 september 2004

10u30: Algemene vergadering FEL in "Celtic Ireland", Langestraat 67. "Celtic Ireland" is een Ierse pub & restaurant, gelegen naast het voormalig koninklijk paleis (nr 69), waar de eerste koningin overleed en dat nu een heemkundig museum geworden is. Er wordt een bedrag van 2,00 euro gevraagd voor koffie - thee - frisdrank.

12u30: koud buffet ± 10 euro, zelfde plaats

14u30: wandeling in het kader van "Het beleg van Oostende: Van baken tot baken". In historische klederdracht en met muziek door Johan Van Eenoo. Na de wandeling gaan we met de bus of te voet verder naar het clublokaal van *La Konko* (Vercamersschool, Northlaan 14), waar kramiek met koffie zal aangeboden worden.

Inschrijven kan bij Marc Cuffez tot en met 15 september via e-post: marc.cuffez@pandora.be of per brief: Elisabethlaan 295, 8400 Oostende.

Betaling: De kostprijs van 10 euro mag tot en met 15 september overgemaakt worden op rekening nummer 850-8835110-57 t.n.v. *La Konko.*

Reisweg: Van station Oostende is "Celtic Ireland" niet ver te voet. Men kan ook met het "centrumbusje" tot aan de halte "Kapucijnenkerk" rijden.

Met de auto: aan het einde van de autosnelweg volg je na de rotonde "Kennedy" de richting "centrum" tot aan de eerste lichten. Volg rechts de pijlen voor de gratis parking. Daar kan je eveneens het "centrumbusje" nemen.

Esperanto

Butler

De Britse Esperantobibliotheek 'Butler' is opnieuw volop actief. Zie http://www.biblbut.org/. (revuo Esperanto, 4/2004)

Muziek

Op http://ikso.net/kantaro/ alles verzameld wat met Esperanto en muziek te maken heeft., bijvoorbeeld ook de bekendste liederen in het Esperanto. Iedereen kan zijn eigen bijdragen aan het bestand toevoegen.

Corresponderen

www.esperantomondo.net is een nieuwe correspondentiedienst die wat afwijkt van de gelijkaardige diensten die in de Esperantowereld bestaan. Er kunnen foto's geplaatst worden, de dienst is meertalig (voorlopig Esperanto, Frans, Engels) en gebruikers moeten zich vooraf registreren. Verantwoordelijke: mxmanseb2@aol.com. (ret-info)

Artiesten

Een gegevensbank met gedetailleerde informatie over Esperanto-artiesten (vooral muziekgroepen) staat op http://artista.ikso.net/db/datumbazo.php. (ret-info)

PIV2

In 2002 verscheen een volledig herwerkte uitgave van het grote Esperanto-woordenboek ('PIV2'). Zoals altijd bij dergelijke publicaties, werd na het verschijnen een reeks fouten gevonden. De volledige lijst staat op http://satesperanto.free.fr/aktuale/NPIV-Korektendoj.pdf. (ret-info) Ondertussen denkt de uitgever (SAT) al aan een nieuwe editie, waarin de correcties zullen verwerkt zijn. Er werd een fonds opgericht om deze uitgave te helpen financieren. (Sennaciulo, 5/2004)

Esperanto in België

Een overzicht van de geschiedenis van Esperanto in België (en Vlaanderen) staat op http://eo.wikipedia.org/wiki/Belgio:Esperanto-movado.

Steden

Informatie in het Esperanto over zoveel mogelijk steden wordt verzameld op www.aliaflanko.de/urbo/index.html.Wat België betreft staat er op dit ogenblik alleen informatie over Halle, Leuven en Verviers. Waar blijven onze grootsteden?

Taalproblematiek

Frans of Engels?

De kleintjes in De Toverboom krijgen geen taalinitiatie in het Frans, maar in het Engels. Dat zal moeten veranderen, want de nieuwe wet zegt dat scholen die de allerkleinsten vreemde talen leren, in de eerste plaats de tweede landstaal moeten geven. 'Jammer', zegt Zajac. 'Het is begrijpelijk dat ze Brusselse scholen verplichten eerst Frans aan te leren, maar hier in de Kempen hebben wij geen Frans nodig. Wij zijn eerder op het Engels gericht. Je kan zelfs in Frankrijk in het Engels terecht'. (Onderwijsbijlage Het Nieuwsblad, 1.4.2004)

Nieuwe lidstaten

V: Iedereen in de nieuwe lidstaten van de EU lijkt wel Engels te spreken.

A: Ik heb de indruk dat toch wel veertig procent een mondje Engels praat en anders schiet er well iemand te hulp die het kan. (Uit een interview in Visie, 16.4.2004)

Bijna geen Engels

'Het enige probleem is dat men bijna geen Engels spreek of verstaat. Het onderwijs is pas tien jaar geleden overgeschakeld van Russisch naar Engels, maar ook jonge mensen zijn vaak niet zo geneigd om hun talenkennis te testen.' (Vlaams bedrijfsleider over zijn filiaal in Tsjechië, Metro, 22.4.2004; gelijkaardige opmerkingen waren te horen in veel interviews n.a.v. van de uitbreiding van de EU)

➥

Chinees

'Veel mensen nemen me niet altijd au sérieux, maar ik zou heel graag hebben dat mijn dochter later Chinees leert spreken. Talen zijn enorm verrijkend. De wijsheid die ze uit een Oosterse taal zal halen, is nergens mee te vergelijken.' (Prins Laurent, Het Volk, 22.4.2004)

Dovenwoordenboek

Op 17 mei 2004 heeft de Universiteit Gent het allereerste digitale Vlaamse Gebarentaalwoordenboek voorgesteld. Het woordenboek zet Nederlands om in Vlaamse Gebarentaal en omgekeerd. Voor de realisatie van het woordenboek werkten onderzoekers van de UG samen met collega's van de VUB en van de UA, alsook met de Vlaamse Dovengemeenschap. Het woordenboek bevat momenteel meer dan 6000 gebaren en het wordt nog verder uitgebreid. Het is voor iedereen toegankelijk via het internet (gebaren.ugent.be) en er wordt rekening gehouden met de (vaak sterk verschillende) gebaren uit de vijf provincies. (Persmededeling UG, Metro 18.5.2004)

Frans-Duits via Engels

Antwoord van de Franse minister voor Europese Zaken Haigneré op de vraag in welke taal ze converseert met haar Duitse collega Bury: 'Het is pijnlijk het te moeten toegeven: in het Engels. (...) De taalbarrière blijft een zwak punt in de Duits-Franse betrekkingen.' (Der Spiegel, 22/2004)

Meertalige Vlamingen?

'Wij denken als Vlamingen wel meertalig geboren te worden, maar de realiteit gebiedt ons toch een klein beetje nuchter te zijn. Het is niet altijd zo fraai als iemand die TV-Engels spreekt en 300 Engelse woorden vlot beheerst, les geeft aan een publiek dat ook niet Engelstalig is. Dan krijg je soms potsierlijke situaties.' (Prof. Piet Vanden Abeele, rector KULAK, West-Vlaamse regionale televisie, 28.5.2004)

De gegevens over de clubprogramma's moeten op de redactie toekomen vóór de 1ste van elke even maand. Laattijdige programmawijzigingen kunnen naar de redactie worden gestuurd en worden op de INFO-pagina opgeslagen, zodat men via het internet het juiste programma kan opvragen.

ANTWERPEN – La Verda Stelo
www.geocities.com/esperanto_antwerpen

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00 uur. Iedereen is welkom.

Elke avond in juli en augustus staat in het teken van een land. Het thema vatten we heel ruim op: toerisme, cultuur, wetenschap, persoonlijke ervaringen enz. Een voordracht is telkens voorzien, maar iedere bezoeker kan bijdragen. Indien we een buitenlandse gast ontvangen die het woord wil voeren, kan het programma wijzigen.

Vrijdag 2 juli: België: videofilms over Leuven en Brugge
Vrijdag 9 juli: Indonesië (Cor van Ekelenburg)
Buitengewone algemene ledenvergadering voor de goedkeuring van het budget 2004. Dit punt zal maar enkele minuten in beslag nemen. Enkel effectieve leden mogen deelnemen aan de stemming.
Vrijdag 16 juli: De ruimte (diamontage van Joris Peperstraete, verslag van Eddy Van den Bosch over ballonvaart)
Vrijdag 23 juli: Frankrijk (Ivo Durwael over reis naar de Cevennes)
Vrijdag 30 juli: Israël (Ivo Durwael)
Vrijdag 6 augustus: Cuba (Maritza Gutierrez)
Vrijdag 13 augustus: Servië (Guido Van Damme over "Renkontigo de Esperanto-familioj")
Vrijdag 20 augustus: Indonesië (Cor van Ekelenburg)
Vrijdag 27 augustus: Hongarije (Ward Kusters en Helena Van der Steen over OSIEK)
Vrijdag 3 september: China (verslagen over het Wereld-Esperantocongres)

Op *zondag 5 september* 2004 nemen we opnieuw deel aan **De Gordel**. We starten deze keer in Overijse en fietsen samen ongeveer 30 km. Over deze daguitstap verneemt u nog meer in het volgende nummer en op het internet: http://www.geocities.com/esperanto_ekskursoj/

Vrijdag 10 september: Spanje (verslagen over het Europese-Uniecongres)

Meer details over het programma kan je vinden op de web-pagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco
Indien niet anders vermeld, hebben onze bijeenkomsten plaats in Hof van Watervliet, Oude Burg 27, 8000 Brugge. Bijeenkomst: 2de donderdag van de maand vanaf 19.30 u. Speciale bijeenkomsten worden afzonderlijk aangekondigd. Inlichtingen: dhr. G. Maertens, tel.: 050 35 49 35.

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo
http://users.belgacom.net/EBG

Wie een beeld van de mogelijkheden van het Esperanto wil krijgen, kan eens een kijkje komen nemen. Hier komen immers Esperantosprekers van tien verschillende moedertalen samen, en er wordt louter Esperanto gesproken om niemand uit te sluiten. (Uitgezonderd tegenover geïnteresseerden uiteraard.)

Geen bijeenkomsten in juli-augustus!
Volgende bijeenkomst: Woensdag 22 september.

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14.

Om per e-post op de hoogte gehouden te worden van de activiteiten van de Brusselse groep, stuur je een leeg berichtje naar: esperanto-en-bruselo-subscribe@yahoogroups.com.

GENT – La Progreso
http://www.esperanto.be/gent

Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Geen activiteiten in juli en augustus.
In september start een nieuwe cursus, na onze deelname aan de Gentse cultuurmarkt.
Voor de boekenavonden en clubavonden (4e vrijdag) verwachten we u ook vanaf september terug.

HASSELT – Esperanto-klubo Hasselt
Elke 1ste en 3de dinsdag van de maand Esperanto-conversatie van 20 tot 22 u. in het CC van Hasselt. De eerste vergadering is er een programma, de tweede een cursus "Spreken in Esperanto". OPGELET: Vanaf

september 2003 wordt voorlopig geen programma meer voorzien.
Inlichtingen: Marcel Aerts, tel.: 011 72 00 75.

KALMTHOUT – La Erikejo
http://users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats vanaf 20 uur in de Cambuus, Heidestatieplein 10, 2920 Kalmthout (vlakbij het NMBS-station *Heide*)

donderdag 15 juli: Jaarlijks tuinfeest met een hapje en en drankje bij Johan en Chris Donckerwolcke in Kapellen. Vanaf 19.30u.
Plaats: Heidestraat 24, 2950 Kapellen. Autovervoer wordt voorzien vanaf het station Kapellen om 19.30u (03 664 29 79) De trein vanuit Antwerpen Centraal vertrekt om 19.14u.

Info: Wim De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49.

KAPELLE – Esperanto-Grupo "Meza Zelando"
Voor onze avonden, de laatste vrijdag van de maand om 19.30 u., worden we telkens bij een ander clublid te gast ontvangen. Inlichtingen over programma en plaats van samenkomst bij Sally en Dies Krombeen, tel.: (0113) 34 15 63 of Rie en Kees Dentz, tel.: (0118) 61 48 34.

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT
Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

Voor inlichtingen: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96 / Piet Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30.
Bezoekers van andere clubs melden bij voorkeur hun komst. Dit laat ons toe hen beter te ontvangen en hen te verwittigen bij verandering van locatie.

De **stadsbibliotheek van Kortrijk** beschikt over een uitgebreid **Esperantofonds**. Er is gelegenheid dit fonds te bezoeken na afspraak met Jean-Pierre Allewaert, tel.: 056 20 07 96. Clubavonden vinden plaats op de 4de maandag van de maand om 19.30 uur in CC Oude Dekenij, Sint-Maartenskerkhof, 8500 Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000
http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

Geen activiteiten in juli en augustus.
LONDERZEEL
Cursus voor beginners elke dinsdag 14-16 u, en voor gevorderden elke donderdag van 20-22 u. in Hof ter Winkelen.
Informatie en contact: Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. of: J.P. Fertinel, Haan 47, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 300 652.

NOLIMES : Nord-Limburga Esperanto-Societo (met zetel in PEER)
http://users.skynet.be/sky53810/

NOLIMES vergadert elke eerste donderdag van de maand van 20 tot 22u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis", Zuidervest te Peer.

De elementaire cursus wordt gegeven op de overige onderdagen van de maand, zelfde plaats en tijd, door Henri Schutters.
Iedere woensdag voormiddag van 10 tot 12 u leidt ook Julia Kelchtermans een elementaire cursus Esperanto in het kader van de stedelijke taalateliers.

OOSTENDE – La Konko
Inlichtingen bij Marc Cuffez, tel. 0486 36 23 65 of bij Else Huisseune, tel.: 059 43 30 58.
E-post: la.konko@tijd.be

Juli en augustus: La Konko geniet van een deugddoende vakantie

Voor september staat reeds het volgende vast :

zondag 12 september: deelname aan "de grote leerweek" met esperantostand
maandag 13 september: om 19u: conversatie-vergadering + info-avond voor nieuwe cursisten
zaterdag 25 september: "Het beleg van Oostende - Van baken tot baken": zie pagina 17 van dit nummer.

La Konketoj
Elke maan- dins- en donderdag van 13u tot 13u30 en woensdag van 18 tot 19u in het Esperantolokaal. Info: Els Huisseune tel 059 43 30 58.

TIENEN – La Hirundo
http://home.tiscali.be/lahirundo/

Alle vaste activiteiten van de club vinden plaats in de Donystraat 8 te 3300 Tienen. Laatste maandag van de maand is er clubavond (Vespero); Voor info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel.: 016 81 52 46 – Fax: 016 81 52 46.

Esperantocursus: elke dinsdag van het schooljaar 19-21u, De NOBEL (PISO), Alexianenweg 2, Tienen.

TURNHOUT

Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/ Warande, Congoplein 1, Turnhout.

ROTTERDAM – Merkurio
Samenkomst de 1ste en 3de woensdag – uitgezonderd in juli en augustus – om 19.45 u. in het Centra Oficejo, Nieuwe Binnenweg 176, Rotterdam.
6 juli: openluchtbijeenkomst

Interesaj vidbendoj

Du vidbendoj senpage disponeblas por via kluba vespero, por (parta) montrado al pli ĝenerala publiko:
1. instruado de esperanto dum somera kurso por mezlernejanoj en Lokossa, Benino.
2. dokumenta filmo pri Bona Espero,la konata brazila edukejo.

Al la kluboj kiuj ŝatus ilin pruntepreni mi proponas ke ili libere subtenu, ĉu finance, ĉu materie la koncernan agadon.

Bonvolu kontakti min por interkonsenti pri dato. Laŭbezone mi ankaŭ povas al vi doni pliajn informojn pri la enhavo de la filmoj.

Agnes (agnes@esperanto.be)

Koresponda Servo de JEI

Se vi interesiĝas pri korespondado kun japanoj,
bonvolu turni vin al:

Koresponda Servo de Japana Esperanto-Instituto
Sinzyuku-ku Waseda-mati 12-3
Tokio, 162-0042 Japanio

Skribante al ni korespondpeton, bonvolu aldoni vian aĝon, sekson, profesion, interesojn kaj preferojn. Estas rifuzataj monhelpa peto kaj propono je komerco.

Aldono de 2 internaciaj respondkuponoj estas bonvena por faciligi nian laboron.

Dankon!

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering Vlaamse Esperantobond vzw

Zaterdag 25 september 2004 vanaf 10.30 uur

Pub 'Celtic Ireland' – Langstraat 67 – *Oostende*

agendapunten:
- goedkeuring budget 2005
- goedkeuring werkingsplan 2005
- aanpassing intern reglement
- ideeën-uitwisseling over de toekomst van de VEB
- varia

Contactadressen in Vlaanderen

AALST *La Pioniro*, H. Dossche, Asserendries 103, 9300 Aalst, tel.: 053 70 17 89.
ANTWERPEN *La Verda Stelo*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00.
BRUGGE *Paco kaj justeco* G. Maertens, Prins Leopoldstraat 51, 8310 St.-Kruis-Brugge, tel.: 050 35 49 35. E-post: gmae@xs4all.be.
BRUSSEL H. Falck, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14.
GENK W. Minnen, Loskaaistraat 6, 3600 Genk, tel.: 089 35 07 13
GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.
HASSELT M. Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tel.: 011 72 00 75. E-post: marcel.aerts1@pandora.be. - A. Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65 E-post: albert.claesen@pandora.be.
HOUTHALEN: zie LIMBURG
KALMTHOUT *La Erikejo* W. De Smet, Hertendreef 12, 2920 Kalmthout, tel.: 03 666 99 49. zie ook: users.pandora.be/La.Erikejo/Index.htm
KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: piet.glorieux@ping.be - Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.
LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris@versateladsl.be.
LIMBURG Albert Claessen, Zonnebloemstraat 13, 3590 Diepenbeek, tel.: 011 72 60 65. E-post: albert.claesen@pandora.be. - Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3530 Houthalen-Helchteren, tel.: 011 52 19 43 (kantoor). - J. Bovendeerd, Veenmosstraat 3, 3650 Lanklaar, tel.: 089 65 95 82. - H. De Munck, Tiendenstraat 16, 3520 Zonhoven, tel.: 011 81 30 82. - H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters@skynet.be.
LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain@skynet.be.
OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm). - Raymond Wylleman, tel.:059 50 27 08
PEER: zie LIMBURG
ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK
TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon@skynet.be.
TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe@euronet.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Joh.Heijstra, Breedelaan 69, 1851 MB Heiloo, tel.(072) 5332344.
ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.
APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.
BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.
DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77. - (TANEF) G. van der Horst, Hengelolaan 1158, NL-2544 GT Den Haag, tel.: (070) 366 65 47. E-post:gvdhorst@xs4all.nl.
DEN HELDER *Esperanto-klubo Den Helder*, Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.
DEVENTER zie **ALMELO**.
EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.
ENSCHEDE (NEJ-sekcio) De Vluchtestraat 1-402, NL-7423 BE Enschede, tel. (053) 433 26 40.
GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72 of (059) 849 14 88. - *Esperanto-Nederland* C. van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, tel.: (025) 124 61 59. E-post:vaganto@casema.net.
HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.
HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.
'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.
HILVERSUM A.J. Middelkoop, Jonkerweg 11, NL-1217 PL Hilversum, tel.: (035) 624 33 20.
KAPELLE *Zelanda Esperanto-grupo* Sally en Dies Krombeen, Vijverstraat 3, NL-4421 AW Kapelle, tel.: (0113) 34 15 63 of (0118) 61 48 34.
LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus@zonnet.nl
MIDDELBURG zie **KAPELLE**
ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.
TERNEUZEN *Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo* J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.
VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG
WIJLRE Esperantogrupo Marnolando, Tienbundersweg 38, NL-6321 CR Wijlre, tel.: (043) 450 12 48.
ZAANDAM Esperantocentrum PB 433, NL-1500 EK Zaandam, tel.: (075) 616 69 31.

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 233 54 33. E-post: esperanto@esperanto.be. Internet: www.esperanto.be
Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging/Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: yves@esperanto.be.
Esperanto-Nederland p/a Ronald Bijtenhoorn, Carel van Manderstraat 1, NL-1964 RS Heemskerk, Nederland. Tel.: 00 31 25 124 61 59– Fax: 00 31 20 866 64 64. E-post: vaganto@casema.net.
Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea@inter.nl.net.
Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein, 17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees@advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be
Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge@busmail.net.
Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel+fax:059 50 18 25.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Durwael, Paul Gilsonlaan 5, 2650 Edegem, 03440.30.92 ivo@fel.esperanto.be
Ondervoorz.: Frans Croon, Laarstraat 56, 1910 Kampenhout, 016/65.59.44, frans.croon@kampenhout.be
Ondervoorz.: Flory Witdoeckt, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory@witdoeckt.be
Penningm.: Roland Rotsaert, Visspaanstr. 97, 8000 Brugge, rotsaert@esperanto.be
Secretaris: Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo@yahoo.com
Bestuurslid: Agnes Geelen, Oudedoncklaan 20, 2100 Deurne agnes@esperanto.be
Bestuurslid: Walter vandenkieboom, Wittenonnenstraat 9a, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid: Rob Ebenau, Mansionstraat 20, 2990 Wuustwezel rob.ebenau@pandora.be
Bestuurslid: Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk jean-pierre.allewaert@pandora.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift
over alternatieve communicatie en Esperanto

35ste jaargang 2004/4 (208) juli - augustus

Kalender Voornaamste Esperanto-bijeenkomsten

(Voor meer informatie, contacteer de Vlaamse Esperantobond
03/234 34 00 of esperanto@esperanto.be)

10 - 17. julio
60-a IJK, Internacia Junulara Kongreso en ripozejo Berjozka apud Kovrov (regiono Vladimir), Rusio. Inf: LKK de IJK, Slavik Ivanov (slavik@babil.komputilo.org) aŭ http://www.tejo.org/rejm/ijk/index.php

17 - 23. julio
Internacia Esperanto-Konferenco de OSIEK - Esperanta gazetaro, Pécs, Hungario. Inf: ORBIS PICTUS de Višnja Brankovĉ, Via Parini 5, IT-34 129 Trieste, Italio. Tel/fakso: +39-040-767875. Rete: orbispictus@iol.it, http://www.osiek.org

24 - 31. julio
Universala Kongreso de Esperanto, UK-2003 en Pekino. Inf: UEA, kongresoj@co.uea.org, http://www.espero.com.cn/uk2004/e02-1.htm

26 julio - 8 augusto
SOMERE - 2-a Somera Mezeuropa Renkontigo en Kall-Krekel, Germanio. Inf: Lu Wunsch-Rolshoven, Wiclefstr. 9, DE-10551 Berlin, Germanio. Tel: +49-30-6855831Rete: somere@EsperantoLand.org aŭ http://www.esperantoland.org/somere

31. julio - 8. augusto
26-a REF (Renkonto de Esperantistaj Familioj) en Mali Idoš, Vojvodino, Serbio. Inf: fam. Csoke, II. Rákóczi Ferenc str. 32, -YU-24321 Mali Idoš, Serbio kaj Montenegro, rete: csoke@eunet.yu aŭ http://www.ref2004.org/

14 - 21. augusto
77-a SAT-Kongreso en Bratislava, Slovakio. Inf: Petro Chrdle, CZ-25229 Anglická 878, Dobríchovice, Cehio. Rete: Petro Hrdle (chrdle@kava-pech.cz) aŭ http://www.kava-pech.cz/

25 - 29 aŭgusto
6-a Esperanta Eŭrop-Unia Kongreso (EEU-Kongreso) kaj 63-a Hispana Esperanto-Kongreso en Bilbao (Vaskio-Hispanio). Inf: Grupo Esperantista de Bilbao, Barrencalle Barrena 7 - 1 D, ES-48005 Bilbao, Hispanio. Tel: +34-944-164492 (aŭtomata respondilo)
Rete: esperantobilbao@terra.com, http://www.geocities.com/esperantobilbao

ISSN 0772-540 X
Afgiftekantoor Antwerpen X
Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen